

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΑ΄

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. Ἐκαστὸ ἔτος καὶ εἶνε ἑτήσιαι. — Γραφεῖον Διδυμ. Ὁδὸς Σταδίου 32.

16 Μαρτίου 1886

ΚΟΛΟΜΒΑ

Διήγημα Προσπεύρου Μερυμέ.

(Μετάφρασις Ν. Γ. Π.)

(Συνέχεια βλ. σ. 145.)

Τὴν ἑσπέραν, ὅτε ἡ μίς Λυδία ὑπῆγεν εἰς τὸν κοιτώνᾳ τῆς, ἠκολούθησεν αὐτῇ ὁ συνταγματάρχης καὶ τὴν ἠρώτησεν ἂν δὲν ἔπρεπε νὰ φύγωσιν ἀμέσῳ; τὴν ἐπαύριον ἀπὸ τοῦ χωρίου ἐκείνου, ὅπου ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐκινδύνευον νὰ δεχθῶσι κάμμιαν σφαῖραν κατακέφαλα καὶ ὅσον ἦτο δυνατὸν τάχιστα ἀπὸ τῆς νήσου, ἐνθα μόνον φόβους καὶ ἐνέδρας ἔβλεπον.

Ἡ μίς Νέβιλ ἐσιώπησεν ἐπὶ τινὰ ὥραν, διότι πρόδηλον ἦτο, ὅτι ἡ πρότασις τοῦ πατρός τῆς ἐνέβαλεν αὐτὴν εἰς οὐ μικρὰν ἀμηχανίαν. Ἐπὶ τέλους εἶπε·

«Καὶ πῶς ἐμποροῦμεν νὰ ἀφήσωμεν μόνη τὴν δυστυχῆ αὐτὴν νέαν, εἰς περίστῃον κατὰ τὴν ὁποίαν ἔχει τόσην ἀνάγκην παρηγορίας; Δὲν νομίζετε, πατέρα, ὅτι θὰ ἐφαινόμεθα σκληροὶ, ἂν ἐπράττομεν τοῦτο;

— Αὐτὰ τὰ εἶπα διότι φοβοῦμαι διὰ σέ, κόρη μου, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης καὶ ἂν εἴξευρα, ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ μένης ἐν ἀσφαλείᾳ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Αἰακείου, σέ βεβαίω ὅτι πολὺ θὰ ἐλυπούμην, ἂν ἐφευγον ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀφωρισμένην νήσον, χωρὶς νὰ ἀποχαιρετίσω τὸν γενναῖον Δέλλα Ῥέββια.

— Λοιπὸν, πατέρα, ἄς περιμείνωμεν ἀκόμη, καὶ ἄς μὴ ἀναχωρήσωμεν, ἂν δὲν βεβαιωθῶμεν ὅτι δὲν ἠμποροῦμεν νὰ φανῶμεν εἰς αὐτοὺς χρεῖσμοι εἰς τίποτε.

— Τί χρυσῆ καρδιά! εἶπεν ὁ συνταγματάρχης, ἀσπασθεὶς τὴν θυγατέρα του εἰς τὸ μέτωπον. Μοῦ ἄρέσει νὰ σέ βλέπω νὰ θυσιάζεσαι οὕτω, διὰ νὰ ἀνακουφίξης τοὺς δυστυχεῖς. Ἄς μείνωμεν κἀνεὶς δὲν μετενόσῃ ποτε δι' ἀγαθὴν πράξιν.»

Τὴν νύκτα ἡ Λυδία ἐκυλιετο ἐν τῇ κλίνῃ τῆς, ἀλλ' ὕπνος δὲν τῆς ἤρχετο. Καὶ ποτὲ μὲν ἀκούουσα συγκεχυμένους κρότους ἐνόμιζεν, ὅτι ἐπρόκειτο νὰ γείνη ἔφοδος κατὰ τῆς οἰκίας· ποτὲ δὲ ἐν ἀσφαλείᾳ νομίζουσα ἑαυτὴν, ἐσκέπτετο ὅτι ὁ δυστυχὴς τραυματίας θὰ ἦτο πιθανῶς κατὰ τὴν

ὥραν ἐκείνην ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς ψυχρᾶς γῆς, ἔστερηνμένος πάσης ἄλλης συνδρομῆς, πλὴν τῆς παρεχομένης ὑπὸ τῆς εὐσπλαγγνίας ἐνὸς ληστοῦ. Καὶ ἐφαντάζετο αὐτὸν αἱματόφυρτον, δεινοτάτους ὑποφέροντα πόνους· καὶ τὸ παράδοξον ἦτο, ὅτι ὁ σάκις ἀνεπόλει τὸν Ὅρσο, ἐφαντάζετο αὐτὸν πάντοτε οἶον τὸν εἶδε κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναχωρήσεως αὐτοῦ ἐξ Αἰακείου, φέροντα εἰς τὰ χεῖλη τὸ περιάπτον, ὅπερ τῷ εἶχε δώσει... Ἐπειτα ἀνελογίζετο τὴν γενναιοῦτητα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι ἐνεκα αὐτῆς, ὅπως τὴν ἴδῃ ὡς οἶόν τε τάχιστα, ἐξετέθη εἰς τὸν τρομερὸν ἐκείνῳ κίνδυνον. Παρ' ὀλίγον δὲ καὶ ἐπέιθετο, ὅτι ὑπερασπίζων αὐτὴν ἐτραυματίσθη ὁ Ὅρσο τὸν βραχίονα. Καὶ ἠθάνετο μὲν τύψιν συνειδότης διὰ τὴν πληγὴν τοῦ Ὅρσο, ἀλλὰ καὶ ἐθαύμαζεν ἐτι μᾶλλον τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ. Εἰ καὶ δὲν ἀπέδιδεν ὁσην ὁ Βρανδολάτσο καὶ ἡ Κολόμβια σπουδαιοῦτητα εἰς τὸν διπλοῦν ἐπιτυχῆ πυροβολισμόν, ἔκριεν ὁμως ὅτι ὀλίγοι μυθιστορικοὶ ἥρωες θὰ ἐφαινότο ὅσον ἐκείνος ἀτρόμητοι καὶ ἀτάραχοι ἐν τοιοῦτῳ δεινοτάτῳ κινδύνῳ.

Ὁ κοιτών, ἐν ᾧ ἐκοιμᾶτο, ἦτο ὁ τῆς Κολόμβας. Ὑπεράνω δρυένου εἰκονοστασίου, πλησίον κλάδου βαΐων, ἦτο ἀνηρητημένη ἐπὶ τοῦ τοίχου μινυθογραφία, ἀπεικονίζουσα τὸν Ὅρσο, φοροῦντα στολὴν ὑπολογαγῶ. Ἡ μίς Νέβιλ ἐξεκρέμασε τὴν εἰκόνα ἐκείνην, τὴν ἐθεώρησεν ἐπὶ μακρὸν καὶ εἶτα τὴν ἀπέθεσε πλησίον τῆς κλίνης τῆς, ἀντὶ νὰ τὴν ἀναρτήσῃ ὅπου πρότερον ἦτο. Ἀπεικοιμήθη μόλις περὶ τὴν χαραυγὴν, καὶ ὅτε ἐξύπνησεν, ὁ ἥλιος εἶχε πρὸ πολλοῦ ἀνατείλῃ. Ἐμπροσθεν τῆς κλίνης τῆς εἶδε τὴν Κολόμβαν, ἥτις ἀκίνητος περιέμεγεν αὐτὴν νὰ ἐγερθῇ τοῦ ὕπνου.

«Δὲν θὰ ἐπεράσατε καλὰ τὴν νύκτα εἰς τὸ πτωχικόν μας, εἶπεν ἡ Κολόμβια. Φοβοῦμαι μήπως μὲ δυσκολίαν κατωρθώσατε νὰ κοιμηθῆτε.

— Ἐμάθατε κάμμιαν εἰδήσιν περὶ αὐτοῦ, ἀγαπητῆ μου φίλη; » ἠρώτησεν ἡ μίς Νέβιλ, ἀνακαθίσασα.

Ἴδουσα δὲ τότε τὴν εἰκόνα τοῦ Ὅρσο, ἔσπευσε νὰ ῥίψῃ ἐν μαντήλιον, ὅπως καλύψῃ αὐτὴν.

«Ναί, ἔμαθα εἰδήσεις, » εἶπεν ἡ Κολόμβια μειδιάσασα.

Καὶ λαβοῦσα τὴν εἰκόνα·

« Τί λέγετε, ὁμοιάζει; Μοῦ φαίνεται πῶς δὲν εἶναι τόσο ἐπιτυχημένη. »

— Ὡ Θεέ μου!... ἀνεφώνησεν ἡ μίς Λυδία, ἐντραπεῖσα... ἐξεκρέμασα... χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω... τὴν εἰκόνα αὐτὴν... Ἐχῶ τὸ κακὸν ἰδίωμα νὰ ἀνακατώω ὅλα... νὰ μὴ ἀφίνω τίποτε εἰς τὴν θέσιν του... Τί κάμνει ὁ ἀδελφός σας;

— Καλλίτερα εἶναι. Σήμερον τὸ πρῶτ' ἄνδρα χαράζει, ἦλθεν ὁ Γκιокάντο καὶ μοῦ ἔφερε μίαν ἐπιστολήν... ἰδικὴν σας, μίς Λυδία· εἰς ἐμὲ ὁ Ὅρσο δὲν ἔγραψε. Εἰς τὴν ἐπιγραφὴν ἔχει, *Πρὸς τὴν Κολόμβαν*, εἶναι ἀλήθεια· ἀλλὰ παρακάτω γράφει *Διὰ τὴν μίς Ν.*... Δὲν πειράζει, αἱ ἀδελφαὶ δὲν εἶναι ζηλότυποι. Ὁ Γκιокάντο μοῦ ἔλεγε πῶς ἤσθάνετο πολλοὺς πόνους, ὅτε ἔγραφεν. Ὁ Γκιокάντο, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐξαιρετικὸς καλλιγράφος, τοῦ ἐπρότεινε νὰ γράψῃ αὐτὸς τὴν ἐπιστολήν καθ' ὑπαγόρευσίν του. Ἄλλ' ἐκεῖνος δὲν ἠθέλησεν. Ἐγραψε μὲ μολυβδοκόνδυλον ἐξηπλωμένους· ὁ Βρανδολάτσο ἐκράτει τὸ χαρτί. Κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ὁ ἀδελφός μου προσεπάθει νὰ σηκωθῆ, ἀλλὰ τότε καὶ ἡ παραμικροτέρα κίνησις τοῦ ἐπροξένοι φοβεροὺς πόνους. Ἦτο λυπηρὸν θέαμα, καθὼς ἔλεγεν ὁ Γκιокάντο. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐπιστολή. »

Ἡ μίς Νέβιλ ἀνέγνω τὴν ἐπιστολήν, γεγραμμένην ἀγγλιστί, ἀναμφιβόλως διὰ πλείονα προφύλαξιν. Εἶχε δ' ἡ ἐπιστολή οὕτω·

« Δεσποσύνη,

« Μοῖρα σκληρὰ μὲ ἐξώθησεν ἀγνοῶ τί θὰ εἴπωσιν οἱ ἐχθροὶ μου, ὁποῖας συκοφαντίας θὰ ἐπινοήσωσιν. Ὀλίγον ὅμως μὲ μέλει, ἂν ὑμεῖς, δεσποσύνη, δὲν πιστεύετε ταῦτα. Ἀφ' οὗτου σὰς εἶδον, ἐβουκολούμην ὑπὸ ἀσυνέτων ὀνείρων ἔπρεπε νὰ ἐπέλθῃ ἡ μεγάλη ἐκείνη συμφορὰ, ὅπως μοὶ καταδείξῃ τὴν ἀφροσύνην μου· τῶρα πλέον ἐσυνετίσθην. Γινώσκω ὅποιον εἶναι τὸ μέλλον μου καὶ καρτερικῶς ἀπεκδέχομαι αὐτό. Δὲν τολμῶ νὰ κρατήσω πλέον τὸν δακτύλιον ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ὑμεῖς μοὶ ἐδώσατε καὶ τὸν ὁποῖον θεώρου ὡς περιάπτον, φέρον εὐδαιμονίαν. Φοβοῦμαι, μίς Νέβιλ, μήπως μετανοήσητε, ὅτι εἰς κακὰς χεῖρας παρεδώκατε τὰ δῶρά σας· ἢ μᾶλλον φοβοῦμαι μὴ ὁ δακτύλιος μοὶ ἐνθυμίζῃ τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἤμην παράφρων. Ἡ Κολόμβα θὰ σὰς τὸν ἀποδώσῃ... Χαίρετε, δεσποσύνη· θὰ ἀναχωρήσητε ἐκ τῆς Κορσικῆς καὶ δὲν θὰ σὰς ἐπανιδῶ πλέον· ἀλλ' εἰπέτε εἰς τὴν ἀδελφὴν μου, ὅτι δὲν ἐπαύσατε ὑποληπτὴν με, καὶ τὸ λέγω θαρρούντως, εἶμαι πάντοτε ἄξιός τῆς ὑπολήψεώς σας. « Ο. Δ. Ρ.

Ἡ μίς Λυδία εἶχεν ἐστραμμένον τὸ πρόσωπον ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν ἐπιστολήν ταύτην, ἡ δὲ Κολόμβα, ἥτις τὴν παρετήρει μετὰ πολλῆς προσοχῆς τῇ παρέδωκε τὸν αἰγυπτιακὸν δακτύλιον· ἐρωτώσα αὐτὴν διὰ τοῦ βλέμματός τί τοῦτο ἐσήμαινεν. Ἄλλ' ἡ μίς Λυδία δὲν ἐτόλμα νὰ ὑ-

ψώσῃ τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐκύτταζεν ἀμηχανοῦσα τὸν δακτύλιον, ὃν ὅτε μὲν ἐφόρει, ὅτε δ' ἐξέβαλλεν ἐκ τοῦ δακτύλου τῆς.

« Ἀγαπητὴ μίς Νέβιλ, ἠρώτησεν ἡ Κολόμβα, δὲν ἤμπορῶ νὰ μάθω τί σὰς γράφει ὁ ἀδελφός μου; Σὰς λέγει τίποτε περὶ τῆς ὑγείας του;

— Ὅχι... εἶπεν ἡ μίς Λυδία· ἐρυθρίασασα, δὲν μοῦ λέγει... ἡ ἐπιστολή εἶναι εἰς ἀγγλικὴν γλῶσσαν... Μοῦ παραγγέλλει νὰ εἴπω εἰς τὸν πατέρα μου... Ἐλπίζω πῶς ὁ νομάρχης θὰ δυνηθῆ νὰ διορθώσῃ... »

Ἡ Κολόμβα πονηρῶς μειδιάσασα, ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ λαβοῦσα ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας τῆς μίς Νέβιλ καὶ προσηλώσασα ἐπ' αὐτῆς τὸ ὄξυ βλέμμα τῆς: « Ἐχετε ἀγαθὴν καρδίαν, τῇ εἶπε. Δὲν θὰ θελήσητε νὰ ἀπαντήσετε εἰς τὸν ἀδελφόν μου; Θὰ τοῦ κάμετε τόσο καλόν! Πρὸς στιγμὴν ἐσκέφθην νὰ σας ἐξυπνίσω, ἅμα ἔλαβα τὴν ἐπιστολήν, καὶ πάλιν δὲν ἐτόλμησα.

— Δὲν ἐκάματε καλὰ, εἶπεν ἡ μίς Νέβιλ, ἂν εἴξευρα πῶς μίαν ἐπιστολήν μοῦ ἦτο δυνατόν... »

— Πρὸς τὸ παρὸν δὲν ἤμπορῶ νὰ τοῦ στείλω ἐπιστολάς. Ἐχει ἔλθῃ ὁ νομάρχης καὶ ἡ Πετρανέρα ἐγένευσεν ἀπὸ τοὺς κλητῆρας καὶ τοὺς ἀκολούθους του. Ἀργότερα θὰ ἴδωμεν. Ἄ! ἂν ἐγνωρίζατε τὸν ἀδελφόν μου, μίς Νέβιλ, θὰ τὸν ἠγαπάτε, ὅσον ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ... Ἐχει τόσο ἀγαθὴν καρδίαν! καὶ εἶναι τόσο γενναῖός! Δὲν συλλογίζεσθε τί ἔκαμε! Μόνος ἐναντίον δύο, καὶ πληγωμένος μάλιστα! »

Ὁ νομάρχης εἶχεν ἐπανεῖλθῃ, ἀναγγείλαντος αὐτῷ τοῦ δημαρχικοῦ παρέδρου δι' ἐκτάκτου ἀπεσταλμένου τὰ γενόμενα. Ἐπανῆλθε δὲ ἀκολουθούμενος ὑπὸ χωροφυλάκων καὶ εὐζώνων, καὶ φέρον πρὸς τοὺτας μεθ' ἑαυτοῦ εἰσαγγελέα, γραμματέα καὶ τοὺς λοιπούς, ὅπως ἐνεργηθῆ ταχεῖα καὶ τακτικὴ ἀνάκρισις περὶ τῆς φοβερᾶς πράξεως, ἥτις περιέπλεκεν, ἢ μᾶλλον ἐπεράτου τὰς ἐχθρας τῶν ἐν Πετρανέρα οικογενειῶν. Μικρὸν μετὰ τὴν ἔλευσίν του, εἶδε τὸν συνταγματάρχην καὶ τὴν θυγατέρα του καὶ δὲν ἀπέκρυψεν αὐτοῖς ὅτι ἐφοβεῖτο μὴ ἡ ὑπόθεσις ἔχῃ κακὴν τὴν ἔκβασιν. « Εἰξεύρετε, εἶπεν, ὅτι οὐδεὶς παρέστη μάρτυς τοῦ φόνου· οἱ δὲ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι νέοι ἐθεωροῦντο κοινῶς ὑπὸ πάντων ὡς ἄριστοι σκοπευταὶ καὶ τολμηρότατοι, ὥστε κανεὶς δὲν θέλει νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ὁ κ. Δέλλα Ρέββια ἐδυνήθη νὰ τοὺς φονεύσῃ μόνος, ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῶν φυγοδίκων, οἱ ὁποῖοι, ὡς λέγουσι, τὸν περιποιῶνται τῶρα.

— Ἀδύνατον! ἀνεφώνησεν ὁ συνταγματάρχης· ὁ Ὅρσο Δέλλα Ρέββια εἶναι νέος ἐντιμότητος· ἐγγυῶμαι περὶ αὐτοῦ.

— Τὸ πιστεύω καὶ ἐγώ, εἶπεν ὁ νομάρχης, ἀλλ' ὁ εἰσαγγελεὺς (οἱ κύριοι οὗτοι εἶναι, βλέπετε, φιλόποπτοι) δὲν μοὶ φαίνεται παραπολύ εὐ-

μενής πρὸς αὐτόν. Ἐχει εἰς χεῖράς του ἔγγραφο, ἐνοχοποιοῦν τὸν φίλον σας. Τὸ ἔγγραφο τοῦτο εἶναι ἐπιστολὴ αὐτοῦ ἀπειλητικὴ πρὸς τὸν Ὀρλανδούτσιο, ἐν τῇ ὁποίᾳ τῷ ὀρίζει τόπον συναντήσεως. . . καὶ τὴν ταιαύτην συνάντησιν θεωρεῖ ὁ εἰσαγγελεὺς ὡς ἐνέδραν.

— Ὁ Ὀρλανδούτσιο αὐτός, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης, δὲν ἐδέχθη νὰ μονομαχήσῃ, ὡς ἔντιμος ἄνθρωπος.

— Ἐδῶ τοιαῦτα δὲν συνεθίζουσιν· ἀλλ' ἐνδρεύοντες φρονεῦσαι τὸν ἐχθρὸν ἐκ τῶν νότων· τοιαύτη εἶναι ἡ συνήθεια τοῦ τόπου. Ὑπάρχει ὁμως καὶ μία κατάθεσις ὑπὲρ αὐτοῦ· ἐνὸς κορασίου, τὸ ὅποιον βεβαίωσ', ὅτι ἤκουσε τέσσαρας πυροβολισμούς, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ δύο τελευταῖοι ἦσαν δυνατώτεροι τῶν ἄλλων, καὶ προήρχοντο ἐκ τουφεκίου μεγάλης ὀκνηῆς, ὁποῖον ἦτο τὸ τουφεκίον τοῦ κυρίου Δέλλα Ρέββια. Δυστυχῶς τὸ κοράσιον ἐκεῖνο εἶναι ἀνεψιὰ ἐνὸς τῶν φυγοδίκων, τῶν κατηγορουμένων ἐπὶ συνηγορίᾳ, καὶ φαίνεται ὅτι ἡ κατάθεσις του ἔγεινε καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ θείου της.

— Κυρίε, ὑπολαβοῦσα εἶπεν ἡ Λυδία, ἐρυθρίασασα ἄχρι τοῦ κανθοῦ τῶν ὀφθαλμῶν, ἤμεθα καθ' ὁδόν, ὅτε ἐρρίφθησαν οἱ πυροβολισμοί, καὶ ἤκούσαμεν καὶ ἡμεῖς τὰ ἴδια.

— Ἀληθινά; Αὐτὸ εἶναι σπουδαιότατον. Καὶ σεῖς, συνταγματάρχα, ἐκάματε βεβαίως τὴν αὐτὴν παρατήρησιν;

— Ναί, ὑπολαβοῦσα εἶπε μετὰ σπουδῆς ἡ μὲς Νέβιλ· ὁ πατήρ μου, ὁ ὁποῖος γνωρίζει ἀπὸ ὀπλα εἶπεν ἀμέσως: Ὁ κύριος Δέλλα Ρέββια θὰ πυροβολῇ μὲ τὸ τουφεκίόν μου.

— Καὶ αὐτοὶ οἱ πυροβολισμοί, τοὺς ὁποίους ἀνεγνωρίσατε, ἦσαν τῷ ὄντι οἱ δύο τελευταῖοι;

— Οἱ δύο τελευταῖοι· δὲν εἶναι ἀλήθεια, πατέρα;

Ὁ συνταγματάρχης δὲν εἶχε πολὺ καλὴν μνήμην· ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀντεῖπη εἰς τὴν θυγατέρα του.

«Πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν τοῦτο ἀμέσως εἰς τὸν εἰσαγγελεά, συνταγματάρχα. Ἄλλως δὲ περιμένομεν ἀπόψε καὶ ἓνα χειρουργόν, ὅστις θὰ κάμῃ νεκροφίαν καὶ θὰ βεβαίωσῃ ἂν αἱ πληγαὶ εἶναι τοῦ ὄπλου, περὶ οὗ ὁ λόγος.

— Ἐγὼ τὸ ἔδωκα εἰς τὸν Ὀρσο, τοῦ καλλιτέρα νὰ τὸ ἔρριπτα εἰς τὰ βάρη τῆς θαλάσσης. . . Δηλαδή. . . ὁ καλὸς ἐκεῖνος νέος! πολὺ εὐχαριστοῦμαι, ὅπου τὸ εἶχεν εἰς τὰ χεῖρα του· διότι ἂν ἔλειπε τὸ Μαντῶνιόν μου, καὶ ἐγὼ καλὰ καλὰ δὲν εἰξεύρω πῶς θὰ τὴν ἐγλύτωνα!»

ΙΘ'

Ὁ χειρουργὸς ἔφθασεν ὀλίγον ἄργά, διότι συνέβη αὐτῷ καθ' ὁδόν περιπέτεϊά τις. Συναντήσας αὐτὸν ὁ Γκιόκάντος Καστρικῶν τὸν προσεκάλεσεν εὐγενέστατα νὰ ἰδῇ ἓνα πληγωμένον.

Ὁδηγηθεὶς δὲ πλησίον τοῦ Ὀρσο, ἐπέδεσε τὴν πληγὴν αὐτοῦ. Ἐπειτα ὁ φυγοδίκος τὸν συνώδευσε μακρὸν δρόμον, καὶ εἴλκυσε τὸν θυμασμὸν του, ὁμιλῶν περὶ τῶν ἐπιφανεστάτων καθηγητῶν τοῦ ἐν Πίσῃ Πανεπιστημίου, οἵτινες ἦσαν, ὡς ἔλεγε, στενωτάτοι φίλοι του.

«Ἐξοχώτατε, εἶπεν ὁ θεολόγος ἀποχωριζόμενος αὐτοῦ, ἕνεκα τοῦ σεβασμοῦ, τὸν ὅποιον μοὶ ἐνεπνεύσατε, περιττὴν κρίνω νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω, ὅτι ὁ ἱατρὸς πρέπει νὰ ἦναι ἐπίσης ἐχέμυθος, ὡς ὁ πνευματικὸς.» Καὶ ταῦτα λέγων ἀνεβίβασε τὴν σφύραν τοῦ τουφεκίου του. «Ἐλησμονήσατε τὸν τόπον, ὅπου εἴχομεν τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἰδωμέν.» Ὑγιαίνειτε, χαίρω πολὺ ὅτι σᾶς ἐγνώρισα.»

Ἡ Κολόμβια παρεκάλεσε θερμῶς τὸν συνταγματάρχην νὰ παρασταθῇ εἰς τὴν νεκροφίαν.

«Εἰξεύρετε καλλίτερον ἀπὸ κάθε ἄλλον τὸ τουφεκίον τοῦ ἀδελφοῦ μου, εἶπε, καὶ ἡ παρουσία σας θὰ μᾶς ἦναι πολὺ χρήσιμος. Διότι ἄλλως εἶναι τόσον κακοὶ ἄνθρωποι ἐδῶ, ὥστε εἰς μέγαν ὑποκειμέθα κινδύνους, ἂν δὲν ἔχωμεν κανένα διὰ νὰ ὑπερασπίζῃ τὰ συμφέροντά μας.»

Μείνασα μόνη μετὰ τῆς μὲς Λυδίας, εἶπεν αὐτῇ ὅτι ἔπασχεν ἐκ δεινῆς κεφαλαλγίας καὶ τῇ πρότεινε νὰ ὑπάγῃ εἰς περίπατον ὀλίγα βήματα ἐκτὸς τοῦ χωρίου. «Ὁ καθαρὸς ἀήρ θὰ μὲ ὠφελήσῃ, εἶπεν· εἶναι τόσος καιρὸς τώρα τοῦ ἡμῆν κλεισμένη.» Καθ' ὁδόν τῇ ὀμίλει περὶ τοῦ ἀδελφοῦ της· ἡ δὲ μὲς Λυδία, εἰς τὴν τὸ θέμα τοῦτο ἦτο λίαν ἀρεστόν, δὲν ἐνόησεν ὅτι ἀπεμακρύνοντο πολὺ τῆς Πετρανέρας. Ὁ ἥλιος ἦτο περὶ τὴν δύσιν του, ὅτε παρατηρήσασα τοῦτο εἶπεν εἰς τὴν Κολόμβαν νὰ στραφῶσιν ὀπίσω. Ἄλλ' ἡ Κολόμβια ἐγίνωσκε πλαγίαν τινὰ ὁδόν, δι' ἧς ἐδύναντο ὡς ἔλεγε, νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ χωρίον ταχύτερον. Καὶ ἀφείσα τὴν ἀτραπὸν, ἐν ἧ' ἐβάδιζον, ἔλαβεν ἄλλην, ὀλιγώτερον, ὡς ἐφαίνετο, συγκαζομένην. Μετ' ὀλίγον δὲ ἤρχισε νὰ ἀναρριχᾶται εἰς λόφον τοσοῦτον ἀνωφερῆ, ὥστε ἠναγκάζετο συνεχῶς ὡς στήριχθῆ νὰ δρᾷ τῆται διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς κλάδων δένδρων, ἐν ᾧ διὰ τῆς ἄλλης ἔσυρε τὴν σύντροφόν της. Οὕτω δὲ μετὰ ὀδοιπορίαν ἐπίμοχθον ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας καὶ πλέον ἔφθασαν ἐπὶ μικροῦ ὄροπεδίου, καταφύτου ἐκ μύρτων καὶ κομάρων, ὃν ἀναμείσον ὑπῆρχον τῆδε κἀκεῖσε βράχοι ἀπότομοι συνητίου λίθου. Ἡ μὲς Λυδία ἦτο κατάκοπος, τὸ χωρίον δὲν ἐφαίνετο καὶ εἶχε νυκτώσῃ σχεδόν.

«Εἰξεύρετε, ἀγαπητῆ μου Κολόμβια, εἶπεν, ὅτι φοβοῦμαι μήπως ἐχάσαμεν τὸν δρόμον;

— Μὴ φοβεῖσθε, ἀπεκρίνατο ἡ Κολόμβια. Ἄς προχωρήσωμεν· ἀκολουθήτῃ με.

— Σᾶς βεβαίω ὁμως, ὅτι ἀπατάσθε· τὸ χωρίον δὲν εἶναι πρὸς τοῦτο τὸ μέρος. Στοιχηματίζω ὅτι τὸ ἀφήκαμεν ὀπίσω. Νά, κυττάξατε ἐ-

κείνα τὰ φῶτα, ὅπου βλέπομεν τόσῳ μακρὰν· βεβαίως ἐκεῖ εἶναι ἡ Πετρανέρα.

— Ἀγαπητὴ μου φίλη, εἶπεν ἡ Κολόμβια σφόδρα τεταραγμένη, ἔχετε δίκαιον· ἀλλὰ διακόσια θήματα μακρὰν ἀπ' ἐδῶ... εἰς ἐκεῖνο τὸ μακίς...

— Τί εἶναι;

— Εὐρίσκεται ὁ ἀδελφός μου· ἤμποροῦσα νὰ τὸν ἴδω καὶ νὰ τὸν ἀσπασθῶ, ἂν ἠθέλατε.»

Ἡ μὲς Νέβιλ ἐξεπλάγη ταῦτα ἀκούσασα.

«Ἐξήλθα ἀπὸ τὴν Πετρανέραν, ἐξηκολούθησε λέγουσα ἡ Κολόμβια, χωρὶς νὰ μὲ παρατηρήσωσιν, ἐπειδὴ εἴσθε μαζί μου... ἄλλως θὰ μὲ παρηκολούθουν... Νὰ εὐρίσκωμαι τόσον πλησίον του καὶ νὰ μὴν ἤμπορῶ νὰ τὸν ἴδῶ!... Διατί νὰ μὴ ἔλθητε καὶ σεῖς μαζί μου, νὰ ἴδῃτε τὸν καμμένον τὸν ἀδελφόν μου! Ὅχι χαρῆ τόσον πολὺ ἂν σὰς ἴδῃ!

— Ὅμως, Κολόμβια... δὲν ἀρμόζει νὰ τὸ κάμω...

— Ἐννοῶ· σεῖς αἱ κυραὶ τῶν πόλεων παρατηρεῖτε πάντοτε τί ἀρμόζει καὶ τί δὲν ἀρμόζει... ἡμεῖς αἱ χωρικαὶ ἐξετάζομεν μόνον ἂν ἦναι καλὸν ἢ κακὸν ἓν πρᾶγμα.

— Ἄλλ' εἶναι πολὺ ἀργά... Καὶ ἔπειτα ὁ ἀδελφός σας τί θὰ εἶπῃ δι' ἐμέ;

— Ὅχι εἶπη, ὅτι δὲν τὸν ἐγκαταλείπουσιν οἱ φίλοι του, καὶ αὐτὸ θὰ τοῦ δώσῃ θάρρος νὰ ὑποφέρῃ τὰ παθήματά του.

— Καὶ ὁ πατήρ μου, θὰ ἦναι πολὺ ἀνήσυχος...

— Εἰξεύρει πῶς εἴσθε μαζί μου... Λοιπόν! ἀποφασίσατε. Ἐκυττάξατε σήμερον τὸ πρῶτὴν τὴν εἰκόνα του, προσέθηκε πονηρῶς μειδιάσασα.

— Ὅχι... ἀλήθεια, Κολόμβια, δὲν τολμῶ... ἔπειτα οἱ φυγόμενοι ποῦ εἶναι μαζί του...

— Καὶ τί μὲ τοῦτο; Οἱ φυγόμενοι ἐκεῖνοι δὲν σὰς γνωρίζουν, τί πειράζει; Σεῖς εἴχατε μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ ἴδετε φυγόμενους!...

— Θεέ μου!

— Ἐμπρὸς λοιπόν, δεσποσύνη, ἀποφασίσατε τί νὰ κάμωμεν. Δὲν ἤμπορῶ νὰ σὰς ἀφήσω μόνην ἐδῶ· δὲν εἰξεύρει κανεὶς τί δύναται νὰ συμβῇ. Ἄς ὑπάγωμεν νὰ ἴδωμεν τὸν Ὅρσο, ἢ ἄς γυρίσωμεν μαζί εἰς τὸ χωρίον... Ὅχι ἴδω τὸν ἀδελφόν μου... Κύριος οἶδε πότε... ἴσως ποτέ!

— Τί λέγετε, Κολόμβια; Ἀφ' οὗ εἶναι ἔτσι, ἠτηγαίνωμεν. Ἀλλὰ μόνον μίαν στιγμὴν νὰ μείνωμεν, καὶ νὰ γυρίσωμεν ἀμέσως.»

Ἡ Κολόμβια ἐσφιγξέ τὴν χεῖρά της, καὶ χωρὶς νὰ ἀποκριθῇ, ἤρξισε νὰ τρέχῃ τόσον δραμαίως, ὥστε μετὰ πολλῆς δυσκολίας παρηκολούθει αὐτῇ ἡ μὲς Λυδία. Εὐτυχῶς ἡ Κολόμβια ἐστάθη μετ' ὀλίγον καὶ εἶπε πρὸς τὴν φίλην της «Ἄς μὴ προχωρήσωμεν περισσότερο προτοῦ νὰ τοὺς εἰδοποιήσωμεν· ἐπειδὴ ἀλλῶς ἤμπορεῖ νὰ μὰς ῥήξουν κάμμειαν τουφεκιάν.» Ἐσύριξε τότε διὰ

τῶν δακτύλων, καὶ μετὰ μικρὸν ἤκουσαν ὑλακὴν κυνός, δὲν ἐβράδυνε δὲ νὰ φανῇ καὶ ὁ πρόσκοπος τῶν φυγόμενων. Ἦτο δ' οὗτος ὁ παλαιὸς ἡμῶν γνώριμος, ὁ κύων Μπροῦσκος, ὅστις ἀναγνωρίσας παραχρῆμα τὴν Κολόμβαν ἀνέλαβε νὰ ὁδηγήσῃ αὐτήν. Μετὰ πολλοὺς ἐλιγμούς ἐν τοῖς στενωποῖς τοῦ μακίς, συνήντησαν δύο ἄνδρας ὀπλισμένους ἀπὸ κορυφῆς μέχρως ὀνύχων.

«Σὺ εἶσαι Βρανδολάτσο; ἠρώτησεν ἡ Κολόμβια. Ποῦ εἶναι ὁ ἀδελφός μου;

— Ἐκεῖ παρακάτω! ἀπεκρίθη ὁ φυγόμενος. Ἀλλὰ βαδίζετε ἤσυχα νὰ μὴν τὸν ἔσπληνῃτε· εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποῦ κοιμᾶται ὕστερα ἀπὸ τὸ περιστατικὸν ἐκεῖνο. Κύριε βόθη! εἶναι φανερόν πῶς ἐκεῖ ποῦ διαβαίνει ὁ διάβολος ἤμπορεῖ νὰ διαβῇ καὶ ἡ γυναῖκα.»

Αἱ δύο γυναῖκες προεχώρησαν μετὰ προφυλάξεως, καὶ πλησίον πυρᾶς, τῆς ὁποίας τὴν λάμψιν εἶχον προνοήσῃ νὰ ἀποκρῦψωσιν οἱ φυγόμενοι κτισσαντες γύρω μικρὸν τοῖχον ἐκ ξηρολιθίου, εἶδον τὸν Ὅρσο κείμενον ἐπὶ στιβάδος πετριδῶν καὶ ἐσκεπασμένον δι' ἐνὸς πιδόρε. Ἦτο ὠχρότατος καὶ ἠκούετο ἡ ἀναπνοή του βεβιασμένη. Ἡ Κολόμβια ἐκάθησε πλησίον του, καὶ τὸν ἐθεώρει ἐν σιγῇ, συνάψασα τὰς χεῖρας, ὥσει ἐδέετο κατὰ διάνοιαν. Ἡ μὲς Λυδία, καλύψασα τὸ πρόσωπον διὰ τοῦ μαντηλίου της, ἐκάθησεν ἐγγύτατα αὐτῆς· ἀλλ' ἀνεσήκωνε πότε καὶ πότε τὴν κεφαλὴν ὑπεράνω τῶν ὤμων τῆς Κολόμβιας, διὰ νὰ ἴδῃ τὸν τραυματίαν. Παρῆλθεν οὕτως ἐν τέταρτον τῆς ὥρας, καὶ οὐδεὶς ἤνοιξε τὸ στόμα. Νεύσαντος δὲ τοῦ θεολόγου, ὁ Βρανδολάτσο εἰσέδυσσε μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς μυχοὺς τοῦ μακίς, μεγάλως δ' εὐχαριστήθη διὰ τοῦτο ἡ μὲς Λυδία, ἧτις πρῶτην τότε φορὰν παρετήρει, ὅτι ἡ μακρὰ γενειὰς καὶ τὸ ἐνδύμα καὶ ὁ ὄπλισμός τῶν φυγόμενων εἶχον ὑπὲρ τὸ δέον σύμφωνον πρὸς τὸν τόπον ὅψιν.

Τέλος ὁ Ὅρσο ἐκινήθη, ἡ δὲ Κολόμβια κύψασα πάραυτα ἐπ' αὐτοῦ τὸν ἐφίλησε πολλάκις, καὶ μυρίας τῶν ἐποίησεν ἐρωτήσεις, πῶς εἶναι ἡ πληγὴ του, ἂν ποιεῖ, τίνος ἔχει ἀνάγκην. Ἀποκριθεὶς δὲ ὅτι ἦτο ἀναλόγως πολὺ καλὰ, ὁ Ὅρσο τὴν ἠρώτησε καὶ αὐτὸς ἂν ἡ μὲς Νέβιλ εὐρίσκετο ἀκόμη ἐν Πετρανέρα, καὶ ἂν ἔγραψε πρὸς αὐτὸν ἐπιστολήν. Ἡ Κολόμβια κύπτουσα ἐπὶ τοῦ ἀδελφοῦ της ἀπέκρυπτε καθ' ὀλοκληρίαν τὴν σύντροφόν της, τὴν ὁποίαν ἄλλως δυσκόλως θὰ ἀνεγνώριζεν ὁ Ὅρσο ἕνεκα τοῦ σκότους. Ἐκράτει δ' ἡ Κολόμβια διὰ μὲν τῆς μιάς χειρὸς τὴν χεῖρα τῆς μὲς Νέβιλ, διὰ δὲ τῆς ἑτέρας ὑπεβάσταζε τὴν κεφαλὴν τοῦ τραυματίου.

«Ὅχι, ἀδελφέ μου, δὲν μοῦ ἔδωκε κάμμειαν ἐπιστολήν... ἀλλὰ πάντοτε τὴν μὲς Νέβιλ ἔχετε εἰς τὸν νοῦν τὴν ἀγαπᾶτε λοιπόν;

— Μ' ἐρωτᾶς ἂν τὴν ἀγαπῶ, Κολόμβια!...

Ἄλλ' ἐκείνη... ἴσως τώρα θὰ μὲ περιφρονῇ! »

Ἐκείνην τὴν στιγμήν ἡ μὲς Νέβιλ προσεπάθησε νὰ ἀποσύρῃ τὴν χεῖρά της· ἀλλὰ δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ ἀποσπάσῃ αὐτὴν ἀπὸ τὴν χεῖρα τῆς Κολόμβας, ἡ ὁποία, ἂν καὶ μικρὰ καὶ εὐμορφος, εἶχεν ὅμως δύναμιν, ἧς δειγματοῦ τινὰ εἶδομεν ἤδη.

«Νὰ σὰς περιφρονῇ! ἀνεφώνησεν ἡ Κολόμβας. Ὑστερα ἀπὸ ὅσα ἐκάμετε... Ἐξ ἐναντίας σὰς ἐπαίνει... Ἄ Ὅρσο! πολλὰ εἶχα νὰ σοῦ εἰπῶ δι' αὐτήν.»

Ἡ χεῖρ δὲν ἔπαυσε προσπαθοῦσα νὰ ἀπαλλαγῇ, ἀλλ' ἡ Κολόμβας τὴν ἔσυρε πάντοτε πλησιέστερα πρὸς τὸν Ὅρσο.

«Ἄλλ' ὅμως, εἶπεν ὁ τραυματίας, διατί νὰ μὴ ἀπαντήσῃ; ... Μίαν γραμμὴν μόνον νὰ ἔγραφε, καὶ ἐγὼ θὰ τῆς χριστοῦμαι.»

Ἐλκύουσα διηκεῖως πρὸς ἑαυτὴν τὴν χεῖρα τῆς μὲς Νέβιλ, ἡ Κολόμβας κατῴρθησε τέλος νὰ τὴν θέσῃ εἰς τὴν τοῦ ἀδελφοῦ της. Τότε δὲ παραμερίασα αἰφνης καὶ ἀνακαγγάσασα, «Ὅρσο, ἀνεφώνησε, προσοχὴ μὴ εἴπῃς κακὸν λόγον διὰ τὴν μὲς Λυδία, διότι εἰξέυρει κάλλιστα τὰ κορρικανικά.»

Ἡ μὲς Λυδία ἀπέσυρε παραχρῆμα τὴν χεῖρα αὐτῆς, ψιθυρίσασα ἀκαταλήπτους τινὰς λέξεις. Ὁ Ὅρσο ἐνόμισεν ὅτι ὠνειρεύετο.

«Σεῖς ἐδῶ, μὲς Νέβιλ! Θεὸς μου! πῶς ἐτολμήσατε; ὦ, πόσον εὐτυχὴ μὲ καθιστᾶτε!» Καὶ μετὰ πολλῆς δυσκολίας ἀνεγερθεὶς, προσεπάθησε νὰ πλησιάσῃ εἰς αὐτήν.

«Συνώδευσα τὴν ἀδελφὴν σας, εἶπεν ἡ μὲς Λυδία... διὰ νὰ μὴ ὑποπτεῖσθε πού ὑπήγαγε... καὶ ἔπειτα ἤθελα καὶ ἐγὼ... νὰ βεβαιωθῶ... Δυστυχῶς... δὲν εἴσθε βλέπω καλὰ ἐδῶ.»

Ἡ Κολόμβας ἐκάθητο ὀπισθεν τοῦ Ὅρσο τὸν ἀνεσήκωτε δὲ μετὰ προσφυλᾶξως, οὕτως ὥστε νὰ στηρίξῃ οὗτος τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν γονάτων της. Ὑποβαστάσασα δὲ διὰ τῶν χεῖρῶν τὴν κεφαλὴν του, ἔνευσε πρὸς τὴν μὲς Λυδία νὰ πλησιάσῃ. «Πλησιέστερα! πλησιέστερα! ἔλεγε δὲν πρέπει ὁ ἀσθενὴς νὰ ὁμιλῇ πολὺ μεγαλοφώνως.» Ἐπειδὴ δὲ ἡ μὲς Λυδία ἐδίσταζεν, ἔλαβε καὶ πάλιν τὴν χεῖρά της καὶ τὴν ἐβίασε νὰ καθήσῃ τόσο πλησίον, ὥστε ἡ μὲς ἔσθης αὐτῆς ἤγγιζε τὸν Ὅρσο, ἡ δὲ χεῖρ της, τὴν ὁποίαν πάντοτε ἐκράτει, ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ τραυματίου.

«Πολὺ ὠραῖα εἴμεθα τώρα, εἶπεν ἡ Κολόμβας φαιδρῶς. Δὲν εἶναι ἀλήθεια, Ὅρσο, πῶς εἶναι ἐξαιρετὰ νὰ μὲν κἀνεὶς ἐξω εἰς τὸ μακίς, ὅταν μάλιστα ἡ νύκτα εἶναι τόσο ὠραῖα καθὼς ἀπόψε;

— ὦ, ναί! Τί ὠραῖα νύξ! εἶπεν ὁ Ὅρσο. Ποτὲ δὲν θὰ τὴν λησμονήσω!

— Πόσον θὰ ὑποφέρετε! εἶπεν ἡ μὲς Νέβιλ.

— Δὲν ὑποφέρω πλέον, εἶπεν ὁ Ὅρσο, καὶ ἐπεθύμουν νὰ ἀποθάνω ἐδῶ.» Καὶ ἡ δεξιὰ χεῖρ αὐτοῦ ἐπλησίαζε πρὸς τὴν τῆς μὲς Λυδίας, ἢ ἡ Κολόμβας ἐκράτει διαρκῶς.

«Πρέπει ὅμως ἐξ ἄπαντος νὰ σὰς μεταφέρωσι εἰς κἀνὲν ἄλλο μέρος, ὅπου νὰ ἡμπορῆτε νὰ εὔρητε περιποίησιν, κύριε Δέλλα Ῥέββια, εἶπεν ἡ μὲς Νέβιλ. Δὲν θὰ μοῦ ἔρχεται πλέον ὕπνος, ἀφ' οὗ σὰς εἶδα νὰ κοιτέσθε τόσο κακὰ... ἐπάνω εἰς τὰ βουνά...»

— Ἄν δὲν ἐφοβούμην μήπως σὰς συναντήσω, μὲς Νέβιλ, θὰ ἐδοκίμαζα νὰ ἐπιστρέψω εἰς Πετρανέραν καὶ νὰ προσέλθω αὐθορμήτως εἰς τὰς ἀρχάς.

— Ἀἴ! καὶ διατί ἐφοβεῖσθε μὴ τὴν συναντήσετε, Ὅρσο; ἠρώτησεν ἡ Κολόμβας.

— Σὰς παρήκουτα, μὲς Νέβιλ... καὶ δὲν θὰ ἐτόλμων νὰ σὰς ἀτενίσω κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν.

— Εἰξέυρετε, μὲς Λυδία, ὅτι ὁ ἀδελφός μου κἀμνει πᾶν ὅτι σεῖς θελήσετε; εἶπεν ἡ Κολόμβας γελάσασα. Δὲν σὰς ἀφίνω πλέον νὰ τὸν ἴδητε.

— Ἐλπίζω, εἶπεν ἡ μὲς Νέβιλ, ὅτι ἡ ἀτυχὴς αὐτὴ ὑπόθεσις θὰ καθαρισθῇ, καὶ ὅτι ἐντὸς ὀλίγου δὲν θὰ ἔχετε πλέον τίποτε νὰ φοβηθῆτε... Θὰ εὐχαριστηθῶ πολὺ, ἂν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μας μάθωμεν ὅτι σὰς ἀπεδόθη δικαιοσύνη, καὶ ὅτι ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀθωότης καθὼς καὶ ἡ ἀνδρεία σας.

— Ἀναχωρεῖτε, μὲς Νέβιλ! μὴ λέγετε ἀκόμη τοῦτο!

— Τί νὰ γείνη... ὁ πατέρας μου δὲν ἡμπορεῖ νὰ κυνηγῇ πάντοτε... Θέλει νὰ φύγωμεν.»

Ἡ χεῖρ τοῦ Ὅρσο, ἧτις ἤγγιζε τὴν τῆς μὲς Λυδίας, κατέπεσε καὶ ἐπεκράτησε πρὸς στιγμήν σιγῇ.

«Μπα! ὑπολαβοῦσα εἶπεν ἡ Κολόμβας, δὲν θὰ σὰς ἀφήσωμεν νὰ φύγετε τόσο γρήγορα. Ἐχομεν ἀκόμη τόσα πράγματα νὰ σὰς δεῖξωμεν εἰς τὴν Πετρανέραν... Καὶ ἔπειτα μοῦ ὑπεσχέθητε νὰ ζωγραφῆσετε τὴν εἰκόνα μου καὶ ἀκόμη οὔτε ἀρχίσατε... Καὶ ἐγὼ πάλιν σὰς ὑπεσχέθην νὰ σὰς κάμω μίαν σερενάταν μὲ ἐβδομηντα πέντε στροφάς... Ἐπειτα... Ἀλλὰ τί ἔπαθε ὁ Μπροῦσκος καὶ μουγκρίζει; ... Νὰ καὶ ὁ Βρανδολάτσο πού τρέχει ἀπὸ πίσω του... Ἄς ἴδω τί τρέχει.»

Καὶ παραχρῆμα ἐγερθεῖσα ἀπέθεσεν ἐλευθέρως τὴν κεφαλὴν τοῦ Ὅρσο ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς μὲς Νέβιλ καὶ ἔτρεξε νὰ φθάσῃ τοὺς φυγδικούς.

Ἐκπλαγεῖσα πῶς διότι εὔρηθη οὕτω ὑπόβαστάζουσα εὐεθῆ νέον, μόνη μετ' αὐτοῦ ἐν μέσῳ τοῦ μακίς, περιέστη εἰς ἀποψᾶν περὶ τοῦ πρακτέου, διότι ἂν ἀποτόμως ἀπέσυρετο ἐφοβεῖτο μὴ βλάβῃ τὸν τραυματίαν. Ὁ Ὅρσο ὅμως ἀφῆκεν αὐθορμήτως τὸ εὐχάριστον στήριγμα, ὅπερ ἡ

ἀδελφή του τῷ παρέσχε, καὶ στηριχθεὶς ἐπὶ τοῦ δεξιῦ βραχίονος· « Οὕτω λοιπὸν ἀναχωρεῖτε ἐντὸς ὀλίγου, μὴς Λυδία ; εἶπεν· οὐδέποτε ἐσκέφθην, ὅτι θὰ παρετεινάτε τὴν διαμονὴν σας εἰς τὸν ἄθλιον τοῦτον τόπον... καὶ ὅμως ἀφ' ὅτου ἤλθατε ἐδῶ... ὑποφέρω πολὺ περισσότερον, συλλογιζόμενος, ὅτι πρέπει νὰ σᾶς ἀποχαριετίσω... Εἶμαι πτωχὸς ὑπολοχαγός... δὲν ἔχω μέλλον... καὶ τώρα μάλιστα εἶμαι φυγῶδικός... Τὶ κατ'ἀλλήλους ἐκλογὴ εὐκαιρίας, μὴς Λυδία, διὰ νὰ σᾶς ὁμολογήσω ὅτι σᾶς ἀγαπῶ... ἄλλ' εἶναι βεβαίως ἡ μόνη περίστασις, κατὰ τὴν ὁποίαν δύναμαι νὰ σᾶς τὸ εἶπω, καὶ μοὶ φαίνεται ὅτι εἶμαι ὀλιγώτερον δυστυχῆς τώρα, ὅπου ἐλάφρωσα τὴν καρδίαν μου.»

Ἡ μὴς Λυδία ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν, ὡσεὶ μὴ ἐπῆρκει τὸ σκότος νὰ ἀποκρύψῃ τὸ ἐρυθρῆμα τοῦ προσώπου της. « Κύριε Δέλλα Ρέββια, εἶπε διὰ φωνῆς ὑποτρεμούσης, μήπως θὰ ἤρχομαι εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, ἄν... » Καὶ ταῦτα λέγουσα ἔθετεν εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Ὅρσο τὸ αἰγυπτιακὸν περιάπτον. Ἐπειτα δὲ καταβαλοῦσα πολὺν ἀγῶνα, ὅπως ἀναλάβῃ τὸ σύνθησις αὐτῆς εὐτράπελον ἦθος : « Δὲν κάμνετε καθόλου καλά, κύριε Ὅρσο, νὰ ἠμιλῆτε τοιοῦτοτρόπως... Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μακίς, περικυκλωμένη ἀπὸ τοὺς φυγῶδικούς σας, εἰξεύρετε πολὺ καλὰ πῶς δὲν θὰ τολμήσω νὰ δεῖξω δυσαρέσκειαν ἐναντίον σας.»

Ὁ Ὅρσο ἐκινήθη, ὅπως ἀσπασθῆ τὴν ἀποδοῦσαν αὐτῷ τὸ περιάπτον χεῖρα· ἐπειδὴ δὲ ἡ μὴς Λυδία ἀπέσυρεν αὐτὴν ὀπωσοῦν ταχέως, ἀπολέσας τὴν ἰσορροπίαν ἔπεσε καὶ ἐπλάκωσε τὸν πληγωμένον βραχίονά του. Ἀκουσίως τῷ διέφυγε γογγυσμὸς ὀδύνης.

« Ἐκτυπήσατε, φίλε μου ; ἀνεφώνησεν ἡ μὴς Λυδία ἀνεγείρασα αὐτὸν ἐγὼ πταίω ! συγχωρήσατέ με... » Συνωμίλησαν οὕτω ἐπὶ τινα ὥραν, ταπεινῇ τῇ φωνῇ καὶ ἐγγύτατα ἀλλήλων ὄντες. Ἡ δὲ Κολόμβα, δρομαίως ἐρχομένη, εὔρεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἰδίᾳ θέσει, ὅπου τοὺς εἶχεν ἀφήσῃ.

« Οἱ εὐζῶνοι ! ἐκράυξατε. Ὅρσο, προσπάθησε νὰ σηκωθῆς καὶ νὰ βαδίσης ; νὰ σὲ βοηθήσω καὶ ἐγώ.

— Ἀφήτέ με, εἶπεν ὁ Ὅρσο. Εἰπέ εἰς τοὺς φυγῶδικούς νὰ φύγουν... ἄς μὲ συλλάβουν, ὀλίγον μὲ μέλει. Ἀλλὰ πάρε γρήγορα τὴν μὴς Λυδίαν. Δι' ὄνομα τοῦ θεοῦ νὰ μὴ τὴν ἴδῃ κάνεις ἐδῶ !

— Δὲν σᾶς ἀφίνω, εἶπεν ὁ Βρανδολάτσο, ἐλθὼν μετὰ τὴν Κολόμβαν. Ὁ λοχίας τῶν εὐζῶνων εἶναι ἀναδεξιμὸς τοῦ δικηγόρου· ἀντὶ νὰ σᾶς συλλάβῃ, θὰ σᾶς σκοτώσῃ, καὶ ἔπειτα θὰ εἶπῃ πῶς δὲν τὸ ἔκαμε ἐπίτηδες.»

Ὁ Ὅρσο προσεπάθησε νὰ σηκωθῆ, καὶ ἔκαμε μάλιστα ὀλίγα βήματα· ἀλλ' ἔπειτα

σταθεῖς : « Δὲν ἤμπορῶ νὰ περιπατήσω, εἶπε. Φύγετε σεῖς· ὑγιαίνετε, μὴς Νέβιλ· ὁστε μοὶ τὴν χεῖρά σας καὶ χαίρετε !

— Δὲν θὰ σᾶς ἀφήσωμεν ! ἀνεφώνησαν ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες.

— Ἄν δὲν ἤμπορεῖτε νὰ περιπατήσητε, εἶπεν ὁ Βρανδολάτσο, θὰ σᾶς σηκώσω εἰς τὴν βράχιν μου. Ἐμπρὸς, κύριε ὑπολοχαγέ, καρδιά ! Θὰ προφθάσωμεν νὰ τὰ πρυμνίσωμεν ἀπὸ τὴν ῥεμματιά, ἐκεῖ πίσω. Ὁ κύριος παπᾶς δὲν θὰ τοὺς ἀφήσῃ νὰ μείνουν ἀργοὶ οἱ εὐζῶνοι.

— Ὅχι, ἀφήτε με, εἶπεν ὁ Ὅρσο ἐξαπλωθεὶς κατὰ γῆς. Διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, Κολόμβα, πάρε τὴν μὴς Λυδίαν καὶ φύγετε.

— Κυρὰ Κολόμβα, εἶσαι χειροδύναμη, εἶπεν ὁ Βρανδολάτσο· ἄδραξέ μου τὸν ἀπὸ τοὺς ὤμους καὶ ἐγὼ τὸν πιάνω ἀπὸ τὰ πόδια. Ἔτσι ! ἐμπρὸς, μὰρς ! »

Οὕτω φέροντες τὸν Ὅρσο, καίπερ διαμαρτυρούμενον σφόδρα, ἔτρεχον δρομαίως· ἡ μὴς Λυδία ἠκολούθει αὐτοὺς, περιφόβος, ὅτε ἠκούσθη εἰς πυροβολισμὸς καὶ μετὰ τοῦτον πέντε ἢ ἕξ ἀλλεπάλληλοι. Ἡ μὴς Λυδία ἀφήκε κραυγὴν τρόμου, ὃ δὲ Βρανδολάτσο βλασφημήσας ἐδιπλασίασε τὴν ταχύτητα τοῦ δρόμου του, καὶ τὸ παράδειγμα τοῦτου μιμουμένη ἡ Κολόμβα ἔτρεψε διὰ τοῦ μακίς, μὴ προσέχουσα εἰς τοὺς κλάδους, τοὺς μαστίζοντας τὸ πρόσωπόν της ἢ σχίζοντας τὴν ἐσθῆτα αὐτῆς.

« Σκυψέ, σκυψέ, ἀγαπητῆ μου, ἔλεγε πρὸς τὴν σύντροφόν της, μὴ σᾶς ἐπιτύχῃ κάμμία σφαῖρα. » Ἐβαδισαν ἢ μᾶλλον ἔτρεξαν οὕτω πεντακόσια περίπου βήματα, ὅτε ὁ Βρανδολάτσο εἶπεν ὅτι δὲν ἀντεῖχε πλέον καὶ ἔπεσε κατὰ γῆς, μεθ' ὅλας τὰς παρορμήσεις καὶ τὰς μομφὰς τῆς Κολόμβας.

« Ποῦ εἶναι ἡ μὴς Νέβιλ ; » ῥώτησεν ὁ Ὅρσο.

Ἡ μὴς Νέβιλ, τρομάξασα ἐκ τῶν πυροβολισμῶν, ἐμποδιζομένη ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν διὰ τὴν πυκνότητα τοῦ μακίς, ταχέως ἔχασε τὰ ἕγχη τῶν φυγᾶδων, καὶ ἀπομονωθεῖσα περιέστη εἰς δεινὴν ἀμηχανίαν καὶ ἀγωνίαν.

« Ἐμεινε πίσω, εἶπεν ὁ Βρανδολάτσο, ἀλλὰ δὲν ἐχάθη· αἱ γυναῖκες εὐρίσκονται εὐκολα. Καλὲ δὲν ἀκοῦτε, Ὅρσο Ἀντώνη, τί κράτο ποῦ κάνει ὁ παπᾶς μὲ τὸ τουφέκι σας ; Τὸ κακὸν εἶναι πῶς μὲ τὸ σκοτάδι δὲν βλέπει κανεὶς νὰ σημαδέψῃ καὶ ἴκανε χαζιμένες ἢ τουφεκιάς.

— Στ ! ἀκούω πάτημα ἀλόγου, εἶπεν ἡ Κολόμβα· ἐγλυτώσαμεν.»

Καὶ ἀληθῶς εἰς ἵππος, βόσκων ἐν τῷ μακίς καὶ τρομάξας ἐκ τῶν πυροβολισμῶν, ἐπλησίαζε πρὸς αὐτοὺς.

« Τὴν ἐγλυτώσαμεν ! » ἐπανέλαβεν ὁ Βρανδολάτσο. Καὶ ἐν μιᾷ στιγμῇ ὁ φυγῶδικός, βοηθούμενος καὶ ὑπὸ τῆς Κολόμβας, ἔτρεξε πρὸς τὸν

ἵππον, ἤρπασεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς χαίτης, καὶ κατασκευάσας διὰ σχοινίου φορβιὰν ἐπέρασεν αὐτὴν εἰς τὸ στόμα τοῦ ζῶου. « Ἄς δώσωμε τώρα εἰδῆσιν καὶ ἔς τὸν παπᾶ, » εἶπεν. — Ἐσύριξε δὲ, ἄλλος δὲ ἀσθενὴς συριγμὸς ἠκούσθη μακρόθεν, ὡς ἀπόκρισις εἰς τὸ σύνθημα, καὶ ἡ βροντερὰ φωνὴ τοῦ Μαντωνείου τουφεκίου δὲν ἠκούσθη πλέον. Τότε ὁ Βρανδολάτσο ἐπήδησε ἐπὶ τοῦ ἵππου, ἡ δὲ Κολόμβια ἔβαλε τὸν ἀδελφὸν τῆς ἔμπροσθεν τοῦ φυγοδικίου, ὅστις διὰ τῆς μιᾶς μὲν χειρὸς ἐσφιγγεν αὐτὸν δυνατὰ, διὰ δὲ τῆς ἑτέρας ὠδηγεῖ τὸν ἵππον. Καίτοι διπλοῦν βασταζῶν φορτίον ὁ ἵππος, κεντηθεὶς ὑπὸ δύο σφοδρῶν λακτισμάτων εἰς τὴν κοιλίαν, ἐκίνησε δρομαίως καὶ κατῆλθε καλπάζων ἀποτομωπτάτην κλιτὴν, ἔνθα πᾶς ἄλλος ἵππος, πλὴν τῶν κορσικανικῶν, θὰ κατεκρημνίζετο ἑκατοντάκις.

[Ἐπεται τὸ τέλος]

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΓΡΑΦΙΑΣ ΠΑΡ ΕΛΛΗΣΙΝ

(Συνέχεια, βλ. σ. 134)

Ἄγνοοῦμεν πόθεν λαβὼν ὁ Α. Π. Βρετὸς ἐσημείωσεν ἐν τῇ Νεοελληνικῇ φιλολογίᾳ ὅτι ἡ ἐφημερίς *Ἑλληνικὸς Τηλέγραφος* ἐξεδόθη ἐν Βιέννῃ ἐν ἔτει 1811, ἀναγράφων ὡς ἔπεται τὴν ἐπιγραφὴν αὐτῆς, « *Ἑλληνικὸς τηλεγράφος*, ἡ περιοδικὴ ἐφημερίς πολιτικῆ, φιλολογικῆ τε καὶ ἐμπορικῆ ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Δημητρίου Ἀλεξανδρίδου, ἐν Βιέννῃ 1811, παρὰ Ἀντ. Στράου, εἰς 4ον. » Ἐκ τούτων πλανηθεὶς ὁ Μ. Παρανίκας, ἐσημείωσεν ἐν τῷ σχεδιάσματι αὐτοῦ τὸ 1811 ἀρχὴν ἐκδόσεως τοῦ *Ἑλληνικοῦ Τηλεγράφου*, οὗ τὴν ἵδρυσιν, πάντως ἐκ παραδρομῆς, ἀνεβίβασεν εἰς τὰ 1810 ὁ Ἀθανάσιος Σταγειρίτης ἐν τῇ *Καλλιόπῃ*. Ὁ μαρκήσιος ὁμοίως Queux de Saint Hilaire ἀντιγράφας τὸν Brunet de Presle, ἀκριβῶς μὲν ὤρισεν ἀρχὴν ἐκδόσεως τοῦ *Τηλεγράφου* τὸ 1812, ἀλλ' ὑπέπεσεν εἰς τὴν αὐτὴν καὶ ὁ Α. Π. Βρετὸς πλάνην ὡς πρὸς τὸν ἵδρυτὴν τοῦ φύλλου τούτου, καὶ διέστρεψε τὸ ὄνομα τοῦ ἐξ ἀρχῆς μὲν ἐκ τῶν συντακτῶν, εἶτα δὲ καὶ ἐκδότου τοῦ *Ἑλληνικοῦ Τηλεγράφου*, μεταποιήσας τὸ ὄνομα τοῦ Δημητρίου Ἀλεξανδρίδου ἱατροῦ, εἰς Ἀντ. Ἰτραοῦς.

Ἡ πλάνη αὕτη τοῦ Α. Π. Βρετοῦ οὐδαμῶς ἄλλως ἐξηγεῖται, ἀλλ' ἡ διὰ τῆς συνταυτίσεως τοῦ *Ἑλλ. Τηλεγράφου*, μετὰ τῶν *Εἰδήσεων* διὰ τὰ ἀνατολικά μέρη, ἐφημερίδος ἱδρυθείσης ἐν Βιέννῃ τῇ α' ἰουλίου 1811, καὶ ἐπὶ ἐξαμηνον βιωσάσης, παρασχοῦσης δὲ τὴν θέσιν αὐτῆς εἰς τὸν *Ἑλλ. Τηλέγραφον*, καθ' ἃ πιστοποιεῖ ὁ Μ. Δ. Σχινᾶς, ἐν *Ἐρμῇ τῷ Λογίῳ* [σελ. 375

τοῦ 1812], γράφων, « τὸ αὐτὸ ἔτος (1811) ἀπὸ α' ἰουλίου ἔλαβεν ἀρχὴν νὰ ἐκδίδεται ἀπὸ ἀνώνυμον ὁμογενῆ, καὶ ἔπαυσεν εἰς ἐξαμηνίας διάστημα πολιτικῆ ἐφημερίδος Γραικικῆ, μὲ ἐπιγραφὴν, *Εἰδήσεις διὰ τὰ ἀνατολικά μέρη*, ἀλλ' ἡ παῦσις αὕτη ἐπροξένησεν ἴσως τὴν ἐκδοσὶν τοῦ *Ἑλληνικοῦ Τηλεγράφου*, καὶ διὰ τοῦτο ἀντὶ νὰ λυπώμεθα δίκαιον εἶναι νὰ χαίρωμεν. »

Τῶν *Εἰδήσεων* οὐδαμῶς μνημονεύουσιν ὅτε Ἀθανάσιος Σταγειρίτης καὶ οἱ Α. Π. Βρετὸς καὶ Μ. Παρανίκας, περιττὸν πιθανῶς λογισάμενοι τοῦτο καὶ σκεψάμενοι ὅτι, ἀφ' οὗ ἐμνημόνευσαν τοῦ ἐπικρατήσαντος ὀνόματος τῆς ἐφημερίδος ταύτης, περιττὴ ἦν ὅλως ἡ ἀπομνημόνευσις τοῦ πρώτου ὀνόματος ὑφ' ἧς αὕτη ἱδρῦθη.

Ἄλλὰ τίς ἦν ὁ τῶν *Εἰδήσεων* ἱδρυτής; Τοῦτο δυσδιάλυτον ἐκ τῶν γραφομένων τοῦ Ἀθ. Σταγειρίτου, ἀκατὰ τὸ 1811 ἐξέδωκεν ὁ πανσιώτατος κύριος Ἀνθιμος Γάζης τὸν ἔτι καὶ νῦν ὑπὸ τοῦ πανσιωτάτου κυρίου παπᾶ Θεοκλήτου καὶ κυρίου Κωνσταντίνου Κοκκινάκη ἐκδιδόμενον *Λόγιον Ἐρμῆν*. Κατὰ δὲ τὸ 1810 (γρ. 1812) ἐξέδωκεν ὁ ἔλλογιμώτατος κύριος Εὐφρόνιος Πωποβίκ ἄλλην πολιτικὴν, ἣν ἔλαβε μετ' ὀλίγον ὁ ἐξοχώτατος κύριος Δημήτριος Ἀλεξανδρίδης, καὶ ἐκδίδει αὐτὴν ἔτι, εἰς πολιτικὴν καὶ φιλολογικὴν διηρημένην, καὶ *Ἑλληνικὸν Τηλέγραφον* ἐπιγραφομένην, ὡς ὑπεμφαίνεται, μάλιστα διὰ τοῦ πρὸς ταῦτα συνδυασμοῦ τῶν γραφομένων τοῦ Σχινᾶ, ἱδρυτής τῶν *Εἰδήσεων* ὁ Εὐφρόνιος Πωποβίκ, ὅστις ἀπὸ μετριοφροσύνης ἠθέλησε νὰ κρύψῃ τὸ ὄνομά του.

Ἡ βιβλιοθήκη τῆς βουλῆς κατέχει δύο τόμους τοῦ πρώτου ἔτους τοῦ *Ἑλληνικοῦ Τηλεγράφου* δυστυχῶς ὁμοίως τοῦ μὲν λείπουσιν οἱ τέσσαρες, τοῦ δὲ οἱ ἐξ πρώτοι ἀριθμοὶ, ὅθεν δὲν δυνάμεθα, ἐξ αὐτοῦ λαβόντες, νὰ βεβαιώσωμεν ἂν ἡ συγχώνευσις ἐγένετο, καὶ ἐξηγήσωμεν τοὺς λόγους δι' οὓς ἐξ *Εἰδήσεων* διὰ τὰ ἀνατολικά μέρη εἰς *Ἑλληνικὸν Τηλέγραφον* ἡ ἐφημερίς αὕτη μετωνομάσθη.

Ἐπεὶ ἑκατέρας τῶν ὑποθέσεων τούτων, τούτεστι τῆς συγγενείας καὶ ἀλληλουχίας ἢ μὴ τῶν *Εἰδήσεων* καὶ τοῦ *Τηλεγράφου* ἐνδείξεις παρέχει ἡμῖν ὁ *Τηλέγραφος*. Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 104 φύλλον αὐτοῦ τῆς 29 Δεκεμβρίου 1812 κλείει διὰ τῶν λέξεων, « τέλος τῆς πρώτης ἐνιαυσίου περιόδου τοῦ *Ἑλληνικοῦ Τηλεγράφου*, » δι' ὧν ὀρίζεται μὲν ἐμφανῶς ὁ χρόνος τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ, ὑπεμφαίνεται δὲ ἑλλειψίς συναφείας αὐτοῦ πρὸς τὰς *Εἰδήσεις*, ἀναφανίσσας, καθ' ἃ προείπομεν, τῇ α' ἰουλίου τοῦ 1811· συναμα ἐν τῇ ἀγγελίᾳ περὶ ἐκδόσεως τοῦ *Ἑλληνικοῦ Τηλεγράφου* καθ' ἑκάστην, τῇ ἐκτυπωθείσῃ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 91 φύλλῳ τῆς 12 νοεμβρίου 1812, ῥητῶς ἀναγράφεται ὅτι ἀρχὴν οὗτος ἔλαβε τῇ